

РЕЦЕНЗИЯ

от Чл. кор. Проф. д-р Григор Ангелов Горчев, д.м.н.
Ръководител „Телекомуникационен Университетски Ендоскопски Център”

МУ – Плевен

Член кореспондент към „Онкогинекологична клиника” УМБАЛ „Д-р Г. Странски”
гр. Плевен

избран за член на Научно жури на заседание на Академичния съвет на МУ
– Плевен от 16.11.2015 г. (Протокол №26) и със Заповед № 2500 от
17.11.2015 г. на Ректора на МУ - Плевен

Относно:

конкурс за заемане на академична длъжност „Доцент” по научната специалност „Акушерство и гинекология” (03.01.45), обявен в ДВ брой № 44 от 16 юни 2015 год. в катедра „Акушерски грижи”, Факултет Здравни Грижи – МУ-Плевен.

Рецензията е изготвена според Закона за развитие на академичния състав (ЗРАС), Правилника за приложение на ЗРАС (ППЗРАС) в Република България и Правилника за развитие на академичния състав в МУ – Плевен (PL 35 – VO1 – 18.04.2011, стр. 1- 40).

1. Общи данни за конкурса

Конкурсът за академичната длъжност *доцент* по научната специалност „Акушерство и гинекология” (03.01.45), в катедра „Акушерски грижи”, ФЗГ – МУ-Плевен за нуждите на Онкогинекологична клиника, УМБАЛ „Д-р Г. Странски” ЕАД е обявен в ДВ брой № 44 от 16 юни 2015 год. За конкурса са подадени документи на единствен кандидат:

Гл. ас. д-р Чавдар Атанасов Цветков, д.м.

Д-р Чавдар Цветков предоставя за рецензия изисквания комплект от материали на хартиен и електронен носител, с пълна информация относно неговата квалификация, научна дейност и активност, както и участието му в учебно-преподавателската и лечебно-диагностична дейности.

2. Биографични данни и професионална квалификация

Д-р Чавдар Атанасов Цветков, д.м. е роден на 18.02.1965г. в град Свищов и завършва висше образование – *Медицина* във ВМИ гр. Плевен през 1991 год. В периода 1991г. – 1994 г. работи като ординатор в БНМП гр. Елена, а от пролетта на 1994 год. до края на 1997 год. е платен специализант в катедра „Акушерство и Гинекология” на ВМИ гр. Плевен. През м. декември 1997 год. придобива специалност по „Акушерство и

Гинекология” с 17 год. и 6 м. стаж по специалността. От 1998 год. започва работа като лекар акушер-гинеколог в „Онкогинекологична клиника” УМБАЛ „Д-р Г. Странски” МУ, гр. Плевен. През 2002 год. Д-р Ч. Цветков придобива втора специалност по „Онкология”, а през периода 2006 – 2010 г. е задочен докторант към „Онкогинекологична клиника” по научната специалност „Акушерство и гинекология” и е отчислен с право на защита след приключване на докторантурата. От 2012 г. е асистент по „Акушерство и Гинекология” към катедра „Акушерски грижи”, ФЗГ, МУ, гр. Плевен, а след успешно издържан конкурс през пролетта на 2014 год. е главен асистент в същата катедра.

През м. април 2012 год., д-р Ч. Цветков придобива образователна и научна степен „ДОКТОР” по научната специалност: 03.01.45 „Акушерство и гинекология” след като защитава дисертационен труд на тема „Съвременно хирургично лечение на рака на вулвата”. Професионалната квалификация и образованието на д-р Ч. Цветков се разширява и в други направления, като доказателство за това са придобиването на Магистърска степен „Обществено здраве и здравен мениджмънт” за учебната 2013/2014 год. във ФОЗ, МУ, гр. Плевен и придобиване на сертификат за владеење на английски език - *Certificate of Achievement - C1 Effective Operational Proficiency - June 2013*. През периода 2013 г. – 2015 г. той е началник отделение по „Обща и оперативна гинекология” към Гинекологична клиника на УМБАЛ „Д-р Г. Странски”, МУ гр. Плевен, а от месец юни 2015 г. и досега, д-р Ч. Цветков е началник отделение по „Миниинвазивна и роботизирана хирургия” към Онкогинекологична клиника, УМБАЛ „Д-р Г. Странски”, МУ гр. Плевен.

Продължителната и целенасочена работа ориентира научните интереси на д-р Ч. Цветков към онкогинекологията, оперативното лечение на гинекологичните заболявания и миниинвазивната хирургия в гинекологията. Специалната му следдипломна подготовка включва редица специализирани курсове и специализации. Д-р Ч. Цветков провежда специализация по „Акушерство и гинекология” в Националния институт по Акушерство и гинекология през 1997г. През 1999 год. Д-р Чавдар Цветков провежда тримесечена специализация във водеща Университетска болница в Израел / *The Barzilai Medical Center, Ashkelon Izrael; Faculty of Health Sciences, Ben - Gurion University, Department of Obstetrics and Gynaecology*/ в областта на Акушерство и гинекологията и Онкологията, а през 2001 год. той специализира в Националния Онкологичен Център - гр. София. Впечатляващи са и петте специализирани курсове на Д-р Ч. Цветков а именно: „Колпоскопия” ВМИ - гр. София 1995 год.; „Ултразвукова диагностика в Акушерство и гинекологията” ВМИ - гр. София, 1997 год.; „Топографска анатомия и хирургия на органите на малкия таз” - ВМИ -

гр. Плевен, 2001 год.; "Диагностична и оперативна лапароскопия в гинекологията" - I-во ниво, МУ – гр. Плевен, 2009 год.; „Оперативна лапароскопия в гинекологията” II-ро ниво, МУ – гр. Плевен 2011 год. Участието в решаването на проблеми от общомедицински характер, прилагането на съвременни методи на преподаване в медицинското образование, комуникативните умения, етиката в отношенията с колеги и пациенти, компютърната грамотност и езиковата подготовка разширяват мирогледа на д-р Ч. Цветков и му помагат да се изгради като компетентен съвременен специалист и преподавател.

Представените документи свидетелстват за развитието на д-р Ч. Цветков като специалист – акушер-гинеколог, онкогинеколог, педагог и учен. Професионалната му квалификация съответства на посочената хабилитация по научната специалност „Акушерство и гинекология”, в съгласие с правилника на МУ – Плевен за прилагане на ЗРАСРБ.

3. Научна дейност

Д-р Ч. Цветков представя списък и документация за научна продукция, която включва общо 74 научни труда, които съдържат дисертационен труд с автореферат, 51 публикации в научни списания, сборници и ръководства в пълен текст свързани и несвързани с дисертационния труд, 23 участия в научни форуми с резюмета също свързани и несвързани с дисертационния труд.

Реалните публикации на д-р Ч. Цветков са 51 и включват:

- Автореферат – 1 (№1)
- В български списания, свързани с дисертационния труд – 5 (№2-6)
- 3 статии в чуждестранни научни списания (№7-9), от които 1 с IF. В две от тези статии д-р Ч. Цветков е трети автор а в една е първи.
- В научни списания в България – 27 (№10-36)
- В научни сборници в пълен текст – 14 (№37-50)
- В ръководства – 1 (№51)

Публикации в научни списания, сборници и ръководства в пълен текст, свързани и несвързани с дисертационния труд, разпределени според мястото му в авторския колектив – общ брой – 51. Самостоятелен автор – 1 (№ 1), Първи автор – 11 (№ 2-6 ; № 31-33 ; 35 ; № 45), Втори автор – 4 (№ 27-28; № 40; № 44), Трети автор – 14 (№ 7-8; № 16; № 18; № 22; № 29-30; № 34; № 37; № 39; № 40; № 47; № 50; № 51), Следващ автор – 21 (№ 10-15; № 17; №, 19-21; № 23-26; № 35; № 38; № 42-44; № 48-49)

- Издирени са 32 български цитации. Има приложен списък (самоцитациите са изключени) Цитатна справка № РТ 252/27.07.2015
- Издирени са 9 цитирания в чужди източници, след като са прегледани базите данни Scopus, Web of Knowledge, Google Scholar. Изключени са дублираните данни и автоцитиранията.
- Резултати от направено търсене за импакт фактор. Прегледани са базите данни Scopus, Web of Science и свободно търсене в интернет мрежата. Прегледани са 3 заглавия на периодични издания и са издирени импакт факторите или рейтинга на цитиранията на 2 периодични издания – общ импакт фактор - 3, 257

4. Оценка на приносите от научните трудове

- **Приноси свързани с дисертационния труд**

В последните 25 години е налице удвояване на заболяемостта от рак на вулвата, като това нарастване е основно за жените над 50 години. В 90% от случаите се касае за плоскоклетъчен карцином. Хирургичното лечение е метод на избор в терапията на рака на вулвата. В последните 20 години, прилагането на „агресивна“ хирургия за всички болни във всички стадии, претърпя коренна промяна, така че откриването и въвеждането на нови оперативни техники, прилагани на база на прогностичните фактори е ново важно направление в съвременната онкогинекология.

В тази връзка, защитения от д-р Ч. Цветков дисертационен труд разглежда значим медико-социален проблем. Неговата актуалност се определя и от факта, че в нашата страна това е едва втората дисертация на акушер-гинеколог по проблема, след тази на проф. А. Карагъзов (1988 г.). Накратко приносите от дисертационния труд са следните: 1. Направено е проспективно клинично-епидемиологично проучване обхващащо 113 пациентки с плоскоклетъчен карцином на вулвата, диагностицирани, лекувани и проследени в Онкогинекологична клиника, Онкологичен център към УМБАЛ "Д-р Георги Странски" гр. Плевен за периода 2000-2010 г. (за първи път в България). 2. Създаден е входен документ за изграждане на база данни за жени с плоскоклетъчен карцином на вулвата. 3. Представено е честотното разпределение на клиничните характеристики на включените в извадката пациентки. 4. Направен е сравнителен анализ на болничния престой при различните видове оперативна интервенция спрямо първичния тумор(за първи път в България). 5. Анализирани са особеностите на общата преживяемост на изследвания контингент (за първи път в България). 6. Установени са факторите влияещи върху общата преживяемост (за първи път в България). 7. Направена е ранжирана количествена оценка на рисковите фактори за общата преживяемост в индивидуален и групов аспект (за първи път в България). 8. Обособени са три прогностични групи с различна степен на риска за летален изход (за първи път в България). 9. Анализирани са особеностите на преживяемостта

до настъпване на рецидив след извършената операция (за първи път в България). 10. Установени са основните фактори влияещи върху времето до възникване на рецидив (за първи път в България.) 11. Направена е ранжирана количествена оценка на рисковите фактори за преживяемостта без рецидив в индивидуален и групов аспект (за първи път в България). 12. Обособени са три прогностични групи с различна степен на риска за рецидивирание (за първи път в България). 13. Разработен е оптимизиран лечебен алгоритъм за пациентки с плоскоклетъчен карцином на вулвата на базата на клиничния опит и прогнозните резултати от проучването (за първи път).

• **Приноси от научните трудове несвързани с дисертационния труд**
Научните трудове на д-р Ч. Цветков, несвързани с дисертационния му труд могат да се обособят в следните тематични направления: 1. **Гинекологична лапароскопия и гинекологична роботизирана хирургия:** В съвременната гинекологична хирургия лапароскопската хистеректомия е алтернатива на тоталната абдоминална и вагиналната хистеректомия. Тенденцията е към бавно, но устойчиво нарастване на честотата на този оперативен метод. Не трябва да се пренебрегва и възможността за избор на пациентката, която има показания за отстраняване на матката. Самата лапароскопска процедура, от гледна точка на нейната разновидност е решение на самия хирург, със стремежа да се избере най-подходящата такава за клиничната ситуация. През последните години се наложи и роботизираната хирургия в гинекологията, особено при пациентки с начални малигнени заболявания и такива с обезитет (29, 30, 35). 2. **Рак на женските полови органи:** Представената техника за съхраняване на тазовите нерви при разширената хистеректомия клас III води до значимо по-бързо възстановяване на мехурната функция и има важно научно-теоретично и практическо значение (16, 39, 40).

Разработена е техниката за реконструкция на вулвата с кожно-мускулни ламба от m. tensor fasciae latae след блок-резекция за вулварен карцином (за първи път у нас) и е представен собствен опит на авторите. Транспозиционната хирургия с кожно-мускулни ламба позволява ранно първично зарастване, задоволителен козметичен резултат и запазване на сексуалната функция (научно-практическо значение) (15).

Модифицираната радикална вулвектомия (MPV) е алтернативна хирургична интервенция при пациентки с вулварен карцином с добре локализирани и унифокални T1-T2 лезии. Тя намалява постоперативните раневи усложнения, болничния престой и има добри козметични ефекти. Разработената техника на MPV има важно значение за практиката (2). Радикалната перитонеоектомия с последваща химиотерапия (системна или интраперитонеална) може да се прилага в IIB – III FIGO стадий за овариален карцином. Усвояването на тази рядко извършвана се и

технически трудна оперативна процедура би довело до по висока преживяемост при пациентки с авансирал овариален рак, а това е един практически принос (17, 45, 51). Концепцията за сентинелните лимфни възли е едно от най-значимите постижения в клиничната онкология през последните 10-15 години. Проучването на приложимостта на оцветителната методика за детекция на сентинелните лимфни възли при пациентки с инвазивен карцином на маточната шийка, както и факторите, оказващи влияние върху прилагането на метода е с научно-теоретично и научно-практическо значение (18, 24, 38).

Сентинелната лимфна дисекция е сигурна методика и при ранен плоскоклетъчен карцином на вулвата, ако се спазват определени критерии за селектиране на пациентките. (1). Екипа на Онкогинекологична к-ка, МУ- Плевен и с активното участие на д-р Ч. Цветков усвояват и въвеждат в практиката метода, като на 7 пациентки с плоскоклетъчен карцином на вулвата е извършена сентинелна лимфна дисекция (СЛД) на ингвинални лимфни възли (ЛВ). Използването и усвояването на този съвременен метод в практиката е важен принос с научно-теоретично и научно-практическо значение, защото той дава възможност да бъде избегната ингвинофеморалната лимфна дисекция при определена група болни с рак на вулвата (32). Радикалната хирургия и лимфната дисекция е съвременен подход в лечението на ранния ендометриален карцином. Важен научно-практически принос в това отношение е възприемането и прилагането на хирургичното стадиране на заболяването от кандидата и екипа в който той работи (7). Прилагането на сентинелната лимфна биопсия при ендометриален карцином е друго съвременно направление в лечение на заболяването, което също е един научно-теоретичен и научно-практически принос за съвременната онкология и работещите в тази сфера на медицинската наука (34). Като член на Националния експертен борд през 2014 год., д-р Ч. Цветков участва в изготвянето на клинично ръководство основано на доказателства: *Поведение при овариален карцином*. Приносът и значението на такъв тип ръководство е голям, защото лечението на болни с рак на яйчника е трудно и сложно, и често попадаме на комплицирани клинични случаи в които понякога трудно се взима най-правилното решение за пациентката. Вече издаденото ръководство е в употреба и е от голяма полза в ежедневната практика на онколози, хирурзи и гинеколози (51). **3. Рядко срещащи се злокачествени заболявания на женските полови органи.** Обзорен и практически приносен характер имат описаните случаи на съчетание на карцином на маточната шийка и малигнен лимфом, първичен малигнен меланом на влагалището, диагностичен и терапевтичен подход при карцином на маточната тръба, съчетание на вторичен стерилитет и карцином на яйчника, поведение при локално авансирал рак на вулвата (13, 14, 17, 20, 23, 31, 42, 43, 46, 49).

Приносите на д-р Ч. Цветков категорично са с оригинален, внедрителски и научно-приложен характер.

5. Научна активност

- Представен е списък на резюмета от научни форуми в България, свързани и несвързани с дисертационния труд – общ брой 23. Свързаните с дисертационния труд научни доклади и съобщения са 8 на брой, а несвързаните са 15. Като първи автор от 23-те труда, д-р Ч. Цветков е първи автор на 9 от тях, втори автор на 4 и трети и следващ автор на 10.
- Д-р Ч. Цветков участва в три научно-изследователски проекта както следва: 1. Problem Solving for Better Health Workshop, organized by Dreyfus Health Foundation – New York - USA, Association for Better Health - Bulgaria, Medical University – Pleven and University Hospital – Pleven Project: *Намаляване на уроинфекциите при пациентки, лекувани с радикална хистеректомия*; April 1-3, 2005, Pleven, Bulgaria 2. Third Bulgarian Workshop with practical sessions in Robotic Gynecology and Urology, The IX - th International Workshop on Da Vinci Surgery in SEE-participation in live surgery as moderator at Telecommunication Endoscopic Center, Medical University - Pleven, Bulgaria, May 18-20, 2011. 3. Преваленс на HPV16 и HPV18 IgG антитела. ДНК- анализ детекция и количествено определяне чрез Real-time PCR на HPV16 в рискови групи от населението, 2015; МУ – Плевен, Вх. №11/2015
- Д-р Ч. Цветков е член следните престижни научни дружества и асоциации:
 1. Българско дружество по акушерство и гинекология – от 2001 год.
 2. Българска асоциация по онкогинекология (БАОГ) – от 2006 год.
 3. Българска асоциация по минимално инвазивна гинекологична хирургия (БАМИГХ) от м. април 2010 год.
 4. Национален експертен борд, Поведение при овариален карцином, 2014 год.
 5. Society of European Robotic Gynecological Surgery – SERGS – от 2015 год.Разнообразните дейности, видни от научната активност на д-р Ч. Цветков, отразяват поливалентната му теоретична и практическа подготовка като специалист в областта на акушерството и гинекологията и онкогинекологията.

6. Учебно-преподавателска дейност

Д-р Ч. Цветков има теоретичната подготовка на преподавател в съвременните условия на медицинското образование и необходимите комуникативни умения. Той успешно се справя и с провеждане на

англоезично обучение. Опитът му като преподавател е в следните направления:

- Значителна учебна натовареност (БЕО) в катедра „Акушерски грижи”: 831, 20 еквивалентни часа за последните 3 учебни години, съответно 2012/2013 г. – 291,0; 2013/2014 – 281,40; 2014/2015 – 258,8
- Д-р Ч. Цветков е провел част от лекционния курс по „Онкогинекология”, Англоезично обучение (АЕО) както следва: за учебната 2005/2006 – 72 екв. часа и за учебната 2006/2007 – 72 екв. часа.
- За периода 2007 – 2012 год., като докторант специалност АГ към МУ – Плевен д-р Ч. Цветков е участвал в учебно-преподавателска дейност с хорариум 60 екв. часа.
- Д-р Ч. Цветков участва в изпитни комисии за семестриални и държавни изпити към катедра „Акушерски грижи”, ФЗГ, МУ – Плевен
- Участва в англоезично обучение (АЕО) на стажант лекари за учебната 2014/2015 год.
- Владее английски и руски език

Гореописаната дейност на д-р Ч. Цветков като преподавател е достатъчна за неговото участие в този конкурс.

7. Диагностично – лечебна дейност

От направената справка за посочения изискан период, съгласно електронната система „Гама Консулт” на УМБАЛ „Д-р Г. Странски” ЕАД Плевен се вижда, че д-р Ч. Цветков е извършил **1043** оперативни интервенции. Извършени от него като оператор са **657** операции, а като асистент **386**. Разпределението според заложените критерии за сложност е посочено в приложената разпечатка от електронната система „Гама Консулт”. Представено е разпределение на част от оперативните интервенции според номенклатурата на специалността „Акушерство и Гинекология” и направление „Онкогинекология” извадени от оперативните журналы: 1. Радикална хистеректомия клас III с тазова лимфна дисекция - **52** (оператор), **25** (асистент). 2. Радикална хистеректомия клас II с тазова селективна/тотална лимфна дисекция - **41** (оператор), **5** (асистент). 3. Радикална вулвектомия с ингвинофеморална лимфна дисекция – **15** (оператор). 4. Вагинална хистеректомия – **25** (оператор). 5. Лапароскопски-асистирана вагинална хистеректомия и тотална лапароскопска хистеректомия – **52** (оператор). 6. Тотална екстрафасциална хистеректомия с/или/или без оментектомия, тазова лимфна дисекция - **205** (оператор). 7. Участия като асистент в роботизираната гинекологична хирургия – **10**.

Усвоени са и са въведени в практиката от екипа и лично от д-р Ч. Цветков оперативни методи с много висока степен на сложност. Пример за това е извършването на екстраперитонеална тазова лимфна дисекция по Taussig, при пациентки с рак на вулвата и с малигнен меланом на предната част на бедрото (собствен снимков материал в автореферат). Стремехът към прилагане на съвременни оперативни техники с много висока степен на сложност, води и до усвояване и прилагане в практиката от д-р Ч. Цветков на: 1. Извършване на ингвинофеморална лимфна дисекция при болни с плоскоклетъчен карцином на вулвата със запазване цялостта на vena saphena magna. 2. Извършване на ингвинофеморална лимфна дисекция с отстраняване на всички дълбоки феморални Л.В. разположени медиално от v. femoralis във fossa ovalis със съхранение на fascia femoralis (собствен снимков материал в автореферат). 3. Извършване на кулдопексия по метода на McCall след вагинална хистеректомия. Прилагането на тези оперативни техники имат важно научно-практическо значение, във връзка с редуцирането на постоперативните усложнения на оперираните болни, но също така те имат и научно-теоретично значение за онкогинеколозите, студентите по медицина и специализантите по акушерство и гинекология.

Със своите две специалности („Акушерство и гинекология” и „Онкология”), впечатляващия брой на извършените от него оперативни интервенции и усвояването и внедряването на хирургични техники с висока степен на сложност в клиниката в която работи и отделението, което ръководи, Д-р Ч. Цветков е сред утвърдените и ерудирани специалисти в своята област.

8. Заключение

В заключение считам, че всички посочени по-горе факти от професионалната биография, научната продукция, учебно-преподавателската и диагностично лечебната дейност на д-р Чавдар Цветков напълно отговарят на изискванията на ЗРАСРБ и Правилника на МУ – Плевен за заемане на академичната длъжност ДОЦЕНТ по научната специалност „Акушерство и гинекология” (03.01.45), в катедра „Акушерски грижи”, ФЗГ – МУ-Плевен. Поради това препоръчвам убедено на членовете на научното жури да гласуват положително за присъждане на академичната длъжност ДОЦЕНТ по „Акушерство и гинекология” на д-р Чавдар Атанасов Цветков.

01.12.2015 год.

Суважение: /.....

Чл. кор. Проф. Г. Торчев, д.м.н.